

daarmee kan je veel ruimte nemen; zij die precies weten wat ze willen, daar werk ik liever niet mee; en zij die twijfelen, wat lastig is omdat die ook blijven twijfelen in hun enscenering, die zich te veel vragen stellen bij een toch maar zeer tijdelijke keuze in theater : een momentopname van een aantal mensen die samen iets doen. Theatermaken is een tijdelijk ding."

Hoe is het b.v. bij Het Huis van Bernarda Alba gegaan ? Het huis wordt normaal donker en gesloten voorgesteld, bij jou zie ik veel glas en licht.

"We wilden uitgaan van de verzen-gende hitte van Spanje. Ronnie Commissaris, de regisseur dacht aan een serre, ik aan afsluiten-opsluiten. Het is dan een glazen wand geworden die witgekalkt wordt, zoals gebruikelijk in Spanje. Maar er is veel niet doorges-gaan : het moest b.v. een dubbele glas-

wand worden waardoor dan mist kon opkomen 's nachts, het moment van afkoeling. Bij de zelfmoordscène zou die terug opgezogen worden en vervangen door zwarte rook. Om financiële redenen is dat letterlijk de mist ingegaan : het zijn vallende doekjes geworden. Mijn ervaring in het werk in België en in het buitenland, heeft me geleerd dat de middelen hier op een gigantische manier ontbreken : er is b.v. geen budgetbekendmaking, noch in de KVS, KJT en Arca; er wordt op een bepaald moment halt geroepen en dan kun je niet meer verder. Dat is frustrerend werken. Elders ken je op voorhand de financiële grenzen waarbinnen je moet blijven en weet je waar je aan toe bent."

"De techniciteit in het buitenland ligt ook hoger. In Toneelgroep Amsterdam b.v. wordt de scène ingedeeld per computer, requisieten en lichtplannen eveneens. De technische know-how

ligt dus hoger. Ook voor de decorateliërs : de KVS b.v. is onderbemand en slecht geoutilleerd. Theatertech-niek heeft hier nog iets van een oud ambacht : met nagels en latten. De theaters passen zich te traag aan aan de evolutie van de ontwerpers en de theatermakers. Men is niet bijgeschoold, niet op de hoogte van de nieuwe technologie. Dat heeft te maken met een verwaarlozing van de scenografie t.v.v. zoiets als administratie. Dat is lastig werken. In Salamandre kreeg ik b.v. de medewerking van Maître Alphonse, een schilder die ook voor Peduzzi, Wilson, in Duitsland en Italië werkt. Terwijl je het hier dan moet rooien met iemand die ooit eens academie heeft gelopen en nu maar decors schildert. Dat is een enorme discrepantie in vaardigheid, métier."

"De hiërarchie in het Belgische theater is nog veel te groot : elders heb ik het gevoel dat de requisiteur even be-

*Het Huis van
Bernarda Alba
(KVS)*

Foto Anton Wilsen

